

Rietumeiropas hronikas par baltu apdzīvotām zemēm. 9.–13. gs. hroniku fragmenti, tulkojumi un komentāri. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 2015.

Dionīsija Fabrīcija Livonijas vēsture = Dionysii Fabricii Livonicae historiae. No latīņu valodas tulkojis un komentārus sarakstījis Ē. Mugurēvičs. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 2016.

Guntis Zemītis, Antonija Vilcāne

LIETUVIEŠU VĒSTURNIEKS VIĻUS IVANAUSKS
(26.08.1979.–08.11.2018.)

Pāragri un negaidīti aprāvējis lietuviešu vēsturnieka, humanitāro zinātņu doktora un Lietuvas Vēstures institūta vadošā pētnieka Viļus Ivanauska (*Vilius Ivanauskas*) mūžs. Lietuvā ir izveidojusies spēcīga vēsturnieku – četrdesmitgadnieku paaudze, kas nodarbojas ar padomju perioda pētniecību, un Viļus bija viens no aktīvākajiem tās pārstāvjiem. Viņa interešu loks bija plašs, un tas izpaudās jau bakalaura studijās, kad viņš Viļņas Universitātē (VU) vispirms pabeidza vēstures studijas, bet pēc tam VU Starptautisko attiecību un politikas zinātnes institūtā ieguva bakalaura grādu politoloģijā. Viļus Ivanausks šajā institūtā ir strādājis arī kā lektors. 2003. gadā Viļus ieguva vēstures maģistra grādu, bet 2008. gadā beidza doktorantūru un aizstāvēja disertāciju par tēmu “Lie-

tuvas nomenklatūra birokrātiskajā sistēmā: starp stagnāciju un dinamiku (1970–1988)”, kas Lietuvas Jauno zinātnieku savienības rīkotajā 2008. gada disertāciju konkursā tika atzīta par vienu no trīs labākajām disertācijām humanitārajās un sociālajās zinātnēs. Disertācija 2011. gadā izdota grāmatā. Turpmākie pētījumi bija saistīti ar lietuviešu literatūras un padomju varas attiecībām, un par tām runā 2015. gadā izdotā monogrāfija “Ierāmētā identitāte: Lietuvas rakstnieki tautu draudzības impērijā” (*Įrēminta tapatybė: Lietuvos rašytojai tautų draugystės imperijoje*).

Viļus plašo redzesloku veicināja studijas ārzemēs, kas sākās maģistra studiju laikā, kad Viļus apmaiņas programmas ietvaros vienu semestri studēja Kopenhāgenas Antropoloģijas un politikas zinātnes institūtā. Doktorantūras studiju laikā viņš stažējās Maksa Planka sociālās antropoloģijas institūtā Vācijā, bet 2012.–2013. gadā kā Fulbraita stipendiāts Kalifornijā Berklija universitātē, kā arī 2015. gadā Herdera institūtā Marburgā Vācijā. Viņš ir stažējies arī Vudrova Vilsona centrā Kenana institūtā (ASV). Viļus regulāri piedalījās starptautiskās konferencēs, tostarp vairākkārt Latvijā, un viņam bija laba sadarbība ar latviešu vēsturniekiem un literatūrzinātniekiem. Viņš arī daudz publicējās, tajā skaitā arī Latvijas izdevumos.

Plašais redzesloks, starpdisciplinārais skatījums, kontakti ar padomju perioda vēstures pētniekiem visā pasaulē ir raksturīgi visiem šīs paaudzes lietuviešu vēsturniekiem, bet Viļus bija “garainis, kas veicina vārišanos”. Tieši viņš bija iniciators Viļņas simpozijam par padomju perioda un postpadomju problēmām, kas ir noticis jau septiņus gadus un kuru var uzskatīt par savā ziņā ideālu formātu, kurā dalībnieki ne tikai iepazīstas ar kolēģu pētījumiem, bet arī aktīvi diskutē. Simpozija dalībnieki ir bijuši daudzi starptautiski pazīstami padomju perioda vēstures pētnieki (Oļegs Hļevņuks, Filips Hansons, Jorams Gorlickis u.c.), kā arī lietuviešu un citu valstu zinātnieki, to skaitā arī latvieši.

Viļus Ivanauska aiziešana mūžībā ir liels zaudējums Lietuvas humanitārajām zinātnēm. Tas ir arī liels zaudējums Latvijas pētniekiem, jo Viļus iniciatīva, zinātkāre un darbaspējas kalpoja kopējas zināšanu telpas veidošanai, tuvināja mūs Lietuvai un pasaules zinātnei. Mums visiem, kas Viļu pazina, viņa ļoti pietrūks.

Daina Bleiere

Attēls no: <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2011-12-27-vilius-ivanauskas-sovietmeciu-ismokome-tvarkyti-reikalus-koridoriuose/74326>